

Medgyes és vidéke

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagypiac-tér 28
Reissenberger-nyomda.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak: Egy évre 12 K, félévre 6 K,
negyedévre 3 K. Egyes szám ára 30 fillér.

Az ünnep.

„Békesség földön a jóakaratu embereknek“. Angyali ének ez, a megsomorodott sziveknek hangos kiáltása. Békesség, boldogság! . . . Ez kell nekünk. Mindenkinnek. Kigyulladt arcok, tüzzel lobogó szemek hangosan kiáltják: jöjj már békesség, boldogság! Mert nagyon hiányzik, azért kimondhatatlanul várjuk. Nélküle nincs nyugtunk. Nélküle összeaszik, összeomlik a lelkünk s az életben csak a sötét-séget látjuk . . .

És ma, hogy vágyakozó arcunkba csapott a békesség illatos, nevető fuvalma, mintha minden ránk nevetne. Mintha bűvös varázslat hatása alá kerültünk volna, a régi nyomorúságokat, a multat, mindent-mindent elfeledtünk és örülünk, nevetünk. Ma nem érezzük terheket. Ma a fájdalom sajtolta könnyek nem fájnak, hanem mint örömkönnnyek, drágakövek csillognak szemünkben. Ma még a gyászolók nehéz fátyola is könnyű, mint lenge, vidám menyasszonyi fátyol. Ma, a karácsonyfa balsamas levegőjében és fényében vidám gyerekek lettünk és a gyerekekkel együtt nevető lélekkel énekeljük az angyalok énekét . . .

. . . Mert megjött Valaki. Ő, a bethlehemi Kisdéd eljött, megölelt, felemelt s a békecsókjával megcsókolt minket . . .

. . . Mert fúrge-fúrge szárnyu angyalok közt állunk, akik lágyan énekelik! . . . békesség földön a jóakaratu embereknek“.

Beh szép ének! Nem is kell más hogy békességünk legyen, hogy boldogságban éljünk, Angyalok, énekeljétek mindig ezt az éneket nekünk! . . . Ők mindig ezt az éneket énekelik, rajtunk áll, hogy halljuk-e énekük lágy csengését.

Rajta, gyorsan nyissuk ki szívünk minden ajtaját, ablakát, hogy visszhangja támadjon az éneknek. Oh, mert azok a szivek úgy bezárkóztak, olyan fagyosak, akárcsak a legfagyosabb decemberi éjszaka. Megkérgeződtek, közömbösek az Istennel, képmutatóak önmagukkal szemben. Otromba ügyetlenséggel mindent bevonunk karácsonyi színnel, a karácsony szeplőtlen hangulatával. Karácsonyosdit játszunk! És azt hisszük, ez így jól van . . .

Hiába, mert úgy sem lesz igazi karácsonya, karácsonyi boldogsága a rosszakaratu embereknek. Az erőszakos, érzéketlen szívű embereknek, akik hétköznapi, tucatsorban usznak; akik faji, nyelvi, nemzetiségi, hazafias, egyéni, vagy akármi más szabadság (helyesebben szabadosság) üres, hangos, csaló cégére alatt a becsületes, jellemes jóakaratot lehurrogják, meggyalázzák; akiket egymástól áthidalhatatlan mélységek, távolságok választanak el . . .

akik az Istent elrúgták maguktól és most sem Istent, sem embert nem ismernek el.

Az ilyen lelkületre csak rosszabb jöhet, jobbat várni még csak joga sincs, mert az angyal éneke szerint a boldogságot, békeséget csak a jóakaratu emberek kapják meg.

A bethlehemi jászolnál angyal és pásztor testvér lett, együtt imádták a kisdédet.

Ma mi is fogjunk kezét, találkozzanak a lelkeink, szeressük egymást. A jászol legyen összekötő kapocs. Ez eddig hiányzott, ezért esszük napjaink keserű gyümölcsét. Mozduljanak meg már egyszer a lelkek és vegyék észre szörnyű tévedésüket. Értsük meg, hogy több vagyunk, mint csak test. A lélek, vagy amint te mondd a becsületes ember is jöjjön ki a penészes oduból.

Segítsünk egymásnak örvideni. Ha látunk valakit, aki még ma sem tud nevetni, adjunk neki egy mosolyt, segítsük örömhöz. Ez legyen a jóakaratu embernek első karácsonyi társadalmi kilendülése.

. . . Angyalok, énekeljétek nekünk mindig a karácsony énekeit . . .

Parvus.

Román csapatok városunkban

Folyó hó 16-án vonult be városunkba a román reguláris csapatoknak egy százada. Már délelőttre volt jelezve érkezésük, de csak délután fél 3 órakor érkeztek meg az állomásra, Iliescu Traian kapitány vezetésével. A város nemzetiségi különbség nélkül ünnepélyes fogadtatást rendezett a megszálló csapatok részére. Igazán szép, impozáns felvonulással várták a csapatokat kint az állomáson és bent a városban is elsősorban a Román Nemzeti Tanács vezetősége és a román lakosság, de különdöttségileg jelen voltak a Magyar és Szász Nemzeti Tanácsok vezetői is, a városi magisztrátussal élükön.

Őszinte, igaz baráti és emberszeretettől áthatott beszédekkel üdvözölték az egyes nemzeti tanácsok elnökei és azután az összes hitfelekezetek egyes vezetői a megszálló csapatok parancsnokát, aki végighallgatva a kiküldöttek hódoló üdvözléseit, meleg, szeretettől áthatott szavakban mondott köszönetet a szép fogadtatásért s egyben kijelentette, hogy fogadják őket úgy mint jóbarátokat, mert így jöttek ők, a kölcsönös megértésre, egymás megbecsülésére hívta fel a jelenlevők figyelmét, hogy így a már-már nagy veszéllyel fenyegető felfordult rendet helyre lehessen állítani és mindenkinek nyugodtan legyen biztosítva a személy- és vagyonbiztonsága. Egyben megígérte, hogy minden erejével a rend helyreállításán fog munkálkodni és a rendetlenkedőket, a lázongókat vasszigorral fogja büntetni.

A kölcsönös üdvözlések után az állomásról szép katonás rendben vonult be a csapat a Piacra, kísérve a fogadásukra megjelentektől környékezve. Itt kedves epizódok voltak szemtanúi a nagyszámban összesereglett közönség. A katonák román lányokkal, Crisán lelkész kitünően művészi dalárdájának szép énekei mellett, ellejtették bámulatot keltő táncaikat s aztán bevonultak lakhelyükbe, a kaszárnyába.

Egyesek szívében örömet, másoknál talán aggodalmat ébresztett a megszállás, de ok az aggodalomra egyáltalában nincs. Hiszen igazán mint legjobb barátok jöttek s ezt igazolják a tények, mert nem-e azóta szünt meg bent a városban is és a vidéken is a rendetlenkedés, fosztogatás és a folytonos rettegés?! Nem aggodalom, hanem öröm és megnyugvás kell áthasson mindenkit, hogy jóbarátaink reguláris, fegyveres erővel sietnek a mi megvédésünkre s akinek a társadalmi jólét, a rend, a boldogság az ideálja, annak örvidenie kell és lásson mindenki az udvariasságukról, előzékenységükről tanúságot tett román tiszték és legénységben jóbarátokat. Csak így állhat fenn a rend, a béke s a békés munka!

Spector.

P. Dizmacsek Ker. János emlékezete.

(Folytatás).

Az „Élet“ megkésve, de annál lendületesebb szavakkal emlékezik meg a hőslélekű páterről (1917 jan. 28). „Az oroszok rohamra jöttek, nagy tulerővel támadták meg állásainkat és már megingott a frontunk. A rettenetes tüzet alig bírta ki élőlény. A napokig tartó tusában kifáradtak, kimerültek a hősök. Már-már úgy látszott, hikerülte vége mindennek. A parancsnok is elesett és arra gondoltak, hogy feladják állásaikat, visszavonulnak. Akkor pedig a csapat élére állott egy Ferencrendi szerzetes és rohamra vezette a hősöket. S a magyar csapat szembeszállt a tulerővel s utolsó ereje megfeszítésével visszazoritotta az ellenséget és megmentette a helyzetet. A hőslélekű szerzetes pedig ott maradt a csatatéren. Ez a történet egy adat a háboru krónikájából és így szárazon is gyönyörű legenda, hősköltemény . . .“

Ezredparancsnoka is meghatóan adja tudtul öreg szüleinek a halálhírt: Igen tisztelt Uram! Szomorú kötelességemnek tartom értesíteni, hogy kedves fia P. Dizmacsek Gergely, a mi, tiszték és legénység által igen szeretett és kedvelt táborigyelmezőnk és bajtársunk, f. hó 9-én d. u. 4 óra körül ellenséges golyótól találva, fej-lövés következtében hősi halált halt.

Tisztelt Uram! Ön elvesztette a sze-

retett fiut, — az egyház egyik kötelesség-tudó papját, — mi pedig legjobb bajtársunkat, ki a legizzóbb harcokban is jelen volt s szavaival és példájával hátorított bennünket. Keressünk vigaszt abban, hogy őt a legszebb halál érte: hazájáért és királyáért áldozta életét.

Halála után a harc mezejéről visszaszállítottuk a bár egyszerű fakoporsóban, de katonai díszrel Kokutkowce község temetőjében helyeztük nyugalomra, sirja a Kokutkowce-i templom melletti temetőben a tiszt sirok között könnyen fellelhető.

A nála talált pénzt, értéktárgyakat és a tulajdonát képező egyéb tárgyakat a 23. honvéd pótzászlóaljhoz Kolozsvárra küldtettem.

Legigazibb és legteljesebb részvétlünk újbóli nyilvánítása mellett maradok őszinte tisztelettel Táb. posta 23., 1916. VI. 16. Agoston Béla ezredes, ezredparancsnok.

Érdekes s egyben lélekemelő, hogy P. Dizmacsek szolgálja, habár nem volt vele, mégis kötelességének tartotta kapitánya halálát bánkodó szüleivel tudatni, hadd álljon itt teljes egészében a levél a maga őszinte egyenességében:

Torda, 1916. VI. 16-án. Mélyen tisztelt Uram! Tudatom, mint a Dizmacsek főtisztelendő ur volt tisztiszolgája, hogy a Tordán fellépett ragályos himlőjárvány következtében még ezideig idehaza vagyok.

Nagyon sajnálom, hogy nem mehettem vissza a főtisztelendő urral és nem lehettem ővele mindig.

A mai postával egy levelet kaptam a 24. ezredtörzstől, amelyből fájdalommal kellett tudtul vegyem, hogy az én jó főtisztelendő Uramat, akivel majdnem egy évet töltöttem a harctéren jó és rossz napokban, akkor érte a végzet, mikor nem lehettem mellette.

Nem tudom, Önök kaptak-e már értesítést az ezredtől, de én, habár gondolkodás után is, kötelességemnek tartom, hogy Önöket értesítem arról a nagy csapásról, amellyel a főtisztelendő ur hősi halálával érte Önöket. Itten mellékelem azt a levelet, amelyet nekem e hó 11-iki dátummal küldtek és kérem Önöket, nyugodjanak bele Isten akaratába, a főtisztelendő ur mint igazi hős halt hősi halált a hazáért. Én tudom, milyen volt a főtisztelendő ur, képes lett volna feszülettel kezében ömaga elől vezetni a rohamot.

Fogadják hálás részvételemet, annak, aki osztozik az Önök bánatában és aki úgy szerette a főtisztelendő urat, mint Önök.

Kérem a jó Istent, adjon vigasztalást Önöknek. Levelem bezártával maradok mély tisztelettel Ravai N. Miklós.

1916. VI. 11. Kedves Miklós barátom! Ha odahaza van és még nem tudná, úgy én tudatom, hogy a mi jó tisztelendő urunk 9-én délután elesett, gránát találta szegényt a fején és ma 10-én találták meg. Ebéd után elment, mert egész nap nem is volt nyugta és azt gondoltuk, az állásba megy az ezredes urhoz, vitte a kukkért és a kis táskát. 10-én reggel kellett volna temetni Töpfer főhadnagy urat és nem találták sehol, így 10-én délután találták meg. Láttam szegényt, igen nagy seb volt homloka közepén, a lyuk volt olyan, mint egy 5 koronás. Holnap 10 órakor temetjük az Isipovcei temetőbe és elesett itt a Szereth-parti erdő mellett. Isten vele Miklós a viszontlátásig: Tóth József őrv. Kimondhatatlanul sajnáljuk mind

szegény jó főtisztelendő Urat. Igen erős harcok vannak itt Szeredinánál, ahol 915. X. 7-én volt.

1916 június 23-án jött meg hivatalosan hozzánk a rendtartományfőnök Uról a gyászír: Anno reparatae salutis 1916 die 9. a mensis Junii hora incerta in castris officia peragens pie in Domino obdormivit R. P. Joannes Bapt. Gregorius Dizmacsek, qua capell. castr. aetatis suae anno 29°, religiosae professionis 9°, sacerdotii 7°.

Ezzel hivatalosan meg lett erősítve halála híre. A hazaszeretet égő fáklyája volt ő, lángolt, égett, míg utolsó lobbot nem vetett, míg a halál angyala a fáklyát el nem oltotta . . .

Midőn öreg édesatyját meglátogattam s fiáról beszélni kezdtem, zokogott a szegény öreg, sirt, mint egy gyermek. Engem is meghatott, hisz egyetlen fiugyermeke volt, nagyon szerették. Vigasztalni kezdtem, mondtam, hogy hős volt, vitéz katona, kötelességének férfiasan eleget tett. Csakis ez vigasztal engem — mondta megtört hszgon s tovább zokogott.

Nem tudom, ki mint vélekedik, de okvetlen vissza kell utasítanunk ama kijelentéseket, hogy nem volt volna kötelessége a sereg élére állania, miért ment oda, nem halt volna meg akkor. Ki tilthatja meg a gyermeknek, ki, midőn édesanyját bántják s a többi védő fiait mellőle elverik, ő mégis védelmére kelljen? Ugy-e senki? Ez a szülő iránti szeretet leghősiesebb példája. Hasonlóképp volt ő is. Mindnyájunk édes anyját, a jó magyar hazát bántalmazták, fiai védelmezték, de a tulerővel szemben elesetek, ekkor ő előállt s gyenge karjával fentartotta az erős csapást, mely alatt azonban ő lerokadt. S ezt fel lehet róni nékie? Csak azt kell megtenni, ami kötelesség? tovább nem mehet az emberi elme? Ez a hazaszeretet leghősiesebb megnyilatkozása. Hős ő. Az egyház hű katonája volt s a haza engedelmes fia.

P. Dizmacsek Ker. János hét éven át misézett, áldozott, vénelküli áldozatot mutatott be, most égő áldozatul mutatta be önmagát a haza s egyház oltárán, fényesen beigazolvva az Üdvözítő mondását: Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja saját barátiért. Alig volt 29 éves, ifju erőttől duzzadva, szép reményektől telítve s máris a múlté lett. Nem, nem a múlté. Meghalt, de él szelleme közöttünk, él emlékezete örökké. Neve ott fog tündökölni hazánk történelmében a Kapisztránok, Tomorik, Erdősi Imrék neve mellett. Megérdemli, mert életét áldozta a hazáért, ez pedig a legnagyobb áldozat. Ha meghalt érettnök, illő, hogy éljen emlékezetünkben, hogy hozzá menjünk megtanulni azt, hogyan kell hazát hőn és lángolóan szeretni.

Június 9-én d. u. 4 óra tájban szünt meg nemes keble honjáért dobogni, ekkor egyesült szíve a nemzet vérvő szívével. A háboruban elesett hősök könyörgő körmenetet tartanak a békéért, sokan a hadak utján az égbe jutottak, csak papra várt ez processzió, hogy így aztán a Felséges Ur trónja elé járuljanak s isteni színe elé terjesszék könyörgésüket a béke érdekében. Ez a pap Dizmacsek páter lett, a sors reá esett.

Jó atyánk, ki már az Ur színe elé jutottál, élvezd a békét, melyet az Ur isten az ő szeretteinek készített, kérd a Mindenható, hogy irgalmasan tekintsen le mireánk

is, adja meg nekünk is azt a békét, melyet a világ nem adhat, tekintsen le mireánk, kik oltárát körülzokogva szüntelen a békét esdekeljük. Minden gondolatunk, minden óhajunk, minden imánk ezt célozza, minden munkánk, minden törekvésünk erre irányul.

Az egek Urának trónjánál térdre hullva, buzgó szívvel mondjuk: Irgalmas Isten, adj neki örök nyugalmat, nekünk pedig — békét!

Kőrösi Lajos.

H I R E K.

Kedvezmény katonadiákoknak. A kolozsvári kereskedelmi akadémia igazgatósága közli, hogy a miniszter rendelkezése alapján azok, kik érettségét tettek és azután legalább 20 hónapi katonai szolgálatot teljesítettek, az akadémia főiskolai tagozatának négy félévét 10 hónap alatt végezhetik. Az első szemeszter január 1-én veszi kezdetét. Felvilágosítást nyújt az igazgatóság.

Tényleges tiszték elbocsátása. Budapestről írják, hogy a hadügyminiszterium a legközelebbi napokban felszólítja a hadseregben még szolgáló tényleges tiszteteket, akiknek vagyona van, vagy a megélhetésüket a polgári életben biztosítani tudják, kérjék elbocsátásukat a minisztertől.

Szabad az egyetem a nők számára. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki az összes egyetemekhez és jogakadémiákhoz, melyben elrendeli, hogy a nők éppen úgy beiratkozhatnak az összes fakultásokra, műegyetemre stb. mint a férfiak. A nőknek ezentul nem kell jeles vagy jó éretteknak lenniök, mint ezelőtt, hogy az egyetemet látogathassák.

A hadisegélyek kifizetése. A minisztertanács legujabban úgy határozott, hogy a hadisegélyek december végével nem szüntetendők be, hanem azok február végéig folytatólagosan kifizetendők. Ez természetesen csak azokra vonstkozik, akik eddig is segílyt élveztek.

A dohányárak emelkedése. A különleges dohányfajok és szivarok ára december 21-től kezdődőleg, a pénzügyminiszter intézkedése folytán, körülbelül 50 százalékkal felemeltetett. Még ez sem volna olyan óriási baj, habár lehetne kapni dohányt, de hiába járunk nap-nap után, a trafikuskok azzal fizetnek ki, hogy nincs.

Tüzeset. Rémes harangkongás és vészkürt zaja verte fel e hó 17-én az éjszakai csendet. Karres Samuel börgyárának udvarán levő mellékhelyiségben elhelyezett mész gyült meg, de a gyorsan oda-siető szomszédság s különösen a román katonaság segítségével sikerült még idejekorán lokalizálni a tüzet s így elkerülni azt, hogy a tűz a gyár épületeire továbbterjedve talán az egész városrészt veszélyeztesse.

Felelős főszerkesztő: *Reissenberger Otto.*

Szerkesztő: *Dr. Kazatsay Mihály.*

Munkatársak: *Nagy Iván, P. Biró Benedek, Dr. Sziklay Dezső.*

Francia tanfolyam

Gyakorlati, alapos oktatás adatik a francia nyelvben. Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban